

monachis relinquimus pro arbitrio suo aut abbatem expellere aut sibimet alios ordinare, quia nulla auctoritas remanebit abbati, si monachorum potestati cœperit subjacere, ut de cætero fideliter [Vat. Cod., discreto] et studiose universa quæ ad divini cultus

A reverentiam vel ad utilitatem ejusdem [Deest in Vatic.] monasterii pertinent, abbatis sollicitudo ad quem potestas tota pertinere convenit, debeat adimplere. (Gratian. xviii, q. 2, cap. Nullam.)

APPENDIX

AD EPISTOLAS ET DECRETA PELAGII PAPÆ II.

EPISTOLA [Olim. I].

AD BENIGNUM ARCHIEPISCOPUM ^a.

Reprobat episcoporum de una ad aliam ecclesiam transitus, ecclesiæ utilitate id non expositulante.

Dilectissimo fratri Benigno archiepiscopo Pelagius B episcopus.

LECTIS FRaternitatis tuæ litteris (S. Leo, epist. 3), vigorem fidei tuæ, quem dudum noveramus, agnovimus, congratulantes Dilectioni tuæ, quod ad custodiendum gregem Christi pastoralem curam vigilantè impendis, et pro tibi subditi sollicitus existis. Ad nostram enim lætitiā et benefacta perveniunt (S. Coelest., epist. 2); et si aliqua secus quam oportet provenerint, non modico nos mœrore conturbant. Magnam enim gratulationem divina concedit gratia (Conc. Tolet. x), quando tibi inter nos et salutaris disciplinæ normam litteris conferre [Al., præferre], et provenire ad pacificorum studia facit præcipiata. Exigit ergo Dilectio tua [Hosius] consulta sedis apostolicæ, si licitum foret episcopum transire, aut mutare de civitate ad civitatem, dum quidam canones (ut tibi videtur) hoc fieri prohibeant. Significasti etiam litteris tuis, quendam fratrem, nomine et actu Dei Servum, causa utilitatis mutare te velle in locum et civitatem defuncti, ficut quidam dicant hoc fieri non licere, nisi [etiamsi] consensus apostolicæ sedis habuisses. Quapropter scias, frater dilectissime, aliud esse causam necessitatis et utilitatis, et aliud causam præsumptionis et propriæ voluntatis. Non ergo mutat sedem, qui non mutat mentem, id est, qui non causa avaritiæ, aut dominationis, aut propriæ voluntatis, vel suæ electionis migrat de civitate ad civitatem, sed causa necessitatis aut utilitatis mutatur. Nam et plurimorum utilitas unius utilitati aut voluntati præferenda est. Aliud est enim mutare, et aliud mutari; sicut aliud ministrare, et aliud ministrari. Unde Dominus in Evangelio loquitur, dicens: Non veni ministrari, sed ministrare (Matth. xx). Quod enim in canonibus legitur, non debere episcopum de civitate ad civitatem transire (Concill. Antioch., can. 21), vel transferri, non de his dicitur, qui aut vi expulsi, aut necessitate coacti, aut auctoritate majorum hoc agunt: sed de his, qui avaritiæ ardore inflammati,

sponte sua prosiliunt, et potius ambitioni quam utilitati Ecclesiæ servire, et ut dominationem agant, insistere cupiunt ^b. Unde et in subjectis canonibus continetur: Si aliquis exstiterit temerarius (Conc. Sard., c. 2), qui forsitan excusationem afferat, quod populi litteras acceperit, et ideo migravit, dum manifestum sit præmio et mercede paucos, qui sinceram fidem non habent, potuisse corrumpi, ut clamarent in ecclesia, et ipsum petere viderentur, omnino has fraudes removendas esse censemus. His verbis et aliis multis exemplis liquet non de his dicere (ut paulo superius prælibatum est) qui pulsi, ut non recepti a civibus, vel a quibuscunque, aut necessitate cogente, vel auctoritate majorum transeunt de civitate ad civitatem; sed de his qui sponte prosiliunt, aut temeritatis, aut ambitionis causa hoc faciunt. Nam aliud est sponte transire, et aliud est coacte aut necessitate venire. Unde non isti mutant civitates, sed mutantur: quia non sponte, sed coacte hoc agunt. Quis enim unquam audet dicere, sanctum Petrum apostolorum principem non bene egisse, quando mutavit sedem de Antiochia in Romam? Aut quis eum negat ob id sanctum non esse, aut meritum unquam apostolatus tam in cælis, quam in terris perdidisse? Aut quis negat sanctos non esse multos alios episcopos, qui de civitatibus ad civitates translati sunt, aut meritum pontificatus perdidisse: quorum nomina si cœperim enumerare, ante dies pertransiret, quam hæc omnia perscribere possem [Al., scribi possent], et prolixior erit epistola quam necesse sit? Aut quis unquam potest approbare, sanctum non esse Alexandrum qui Hierosolymam de altera civitate translatus est (Soc. vii, c. 36)? aut sanctum Gregorium Nazianzenum, qui in Nazianzo constitutus est? aut sanctum Proclum, qui de Cyzico translatus, et D Constantinopolim inthronizatus est? Non ergo bene intelligunt ecclesiasticas regulas, qui hoc negant causa utilitatis aut necessitatis fieri non posse, quoties communis utilitas aut necessitas persuaserit. Nullus enim ex his, aut ex aliis, qui meliori consilio mutaverunt civitates necessitate quadam, vel utilitate ecclesiastica, aut laica communione carere reperimus, nec ullatenus unquam fieri debet. Sententia

^a Quia hæc sit ex suppositis Isidori mercibus nemo unquam dubitabit in legendis veterum monumentis exercitatus.

^b Bar. anno 590, n. 7, atque ex eo Binius hæc ediderant tanquam decimam Pelagii epistolam ejusve fragmentum.

vero quæ in Antiocheno concilio habetur (*Can. 21*), **A** de loco ad locum, et de civitate ad civitatem, tales nequaquam reciperet, nec secum teneret, nec in aliis civitatibus eos collocaret. Qui enim persequuntur Domini episcopos, eosque de civitatibus ad civitates transire compellunt, non eos tantum persequuntur, quantum Dominum nostrum Jesum Christum, cujus legatione funguntur. Nec ipsi in hoc peccant episcopi, quoniam non sponte, sed coacte hoc agunt; sed illi a quibus persequuntur; nec ipsis episcopis hoc imputari potest, sed illis qui eos hoc agere cogunt. Sanctus enim protomartyr Stephanus lapidabatur, sed Jesus suscipiebat plagas. Ideoque unicuique prævidendum est (*Hadr., col., cap. 66*) ne aliquem injuste persequatur, judicet, vel puniat, ne Jesum persequatur, judicet, et puniat. Qui autem negant misericordiam faciendam fugientibus, ac necessitatem patientibus, ipsum Christum negant, qui est misericordia, et veritas, et omnibus necessitatem patientibus subvenire jubet. Pauca sunt, frater, que asserui; sed quanta ex his pendeant, tua providentia poteris æstimare. Quare hanc annuntur malevoli irrumpere misericordiam (*Ennodius in apologia pro Symmacho papa*)? Cur illudere vanis intentionibus felicitatem? Excusationem jam non habet furor iste in credentibus; nec interest quibus itineribus ad mundi principem currat, qui a benevolentia fratrum desciscit, aut necessitatem patientibus misericordiam negat. Negat misericordiam necessitatem patientibus, qui populis indigentibus divinis mysteriis, et non habentibus proprium episcopum qui eos instruat, causa utilitatis atque necessitatis, ex alia civitate (licet minor sit) in eam quæ non habet episcopum, doctiorem vel utiliorem, meliori consilio, non sponte transeuntem, sed majorum exhortatione mutare, aut episcopum ejectum et persecutionem patientem, causa utilitatis aut necessitatis inthronizari non permittit. Apud veteres enim (*Hist. Trip., cap. 8, lib. XII, ex Socrate lib.*), sine ulla differentia de una civitate ad alteram migrabat episcopus, dum utilitas aut necessitas evocaret. Quapropter ipsam etiam regulam huic epistolæ placuit inseri, ut monstretur eos mentitos esse, qui episcopum non posse inthronizari dixerunt. Unde et in canonibus legitur ita (*vii, c. 6, Antiochen. conc. can. 18*): *Si quis episcopus ordinatus, ad parochiam in qua ordinatus est, minime proficiscitur, non sua culpa, sed aut populo respuente, aut propter aliam quamlibet causam necessitate factam, hunc honore ministerioque participare, nec tamen misceri rebus ecclesiæ, in qua collectas celebrat, sed sustinere quoque quod provinciæ synodus suo judicio terminaverit, discernimus.* Huic regulæ contradicere nullus potest, quæ etiam causa utilitatis aut necessitatis inthronizari episcopum jubet, et mutari ac transire eum de civitate ad aliam civitatem non proprium habentem episcopum sinit. Pingues hostias litat diabolo (*Ennodius jam citatus*), qui his resistere nititur, aut misericordiam et utilitatem Ecclesiæ jam dictis negat, id est, et episcopis et populis. In vanum ergo contra

^a Huc usque Bar. et Binius, quæ jam sublata fuerunt in edit. regia.

simplices, qui hæc olim dicentes agere prohibuerunt, tendicula deinceps parabunt, cum his et aliis armati adminiculis, noverint quid super his sit agendum, et quid vitandum. Nimis enim armatus est (*Idem Ennodius, ibid.*), qui illa, quæ adversarius misericordiæ, utilitatis atque concordiæ ministrat, tela contemnit. Sufficit ergo contra omnia jacula Jurgiorum fidei nuda oppositio. Scio te non ignorare, frater, memoratas canonum sententias atque evangelicas sanctiones, novas non esse, sed nostro eas assensui mancipari. Cur his contradicentes, et emigrationes episcoporum utilitatis et necessitatis causa fieri prohibentes, ut sæpe dictum est, et avaritiæ aut temeritatis, in perniciem sacerdotum ac populorum, lædunt sacerdotale consilium? Cur lacerant sententiam, in qua, inspirante Christo, oracula superna patuerunt, et inter Deum et homines interpretis exstitit lingua pontificum? Illa enim cœli curia variarum dotibus aucta curulum, et multo Redemptoris nostri auro ostroque decorata, nihil in illa decisione auctore se protulit, sed per humanæ linguæ ministerium divino militavit imperio. Intellexit non esse suum, quidquid impulsæ constituit; nihil quoque habet in illa sententia, nisi unde de sola devotione gratuletur. Nam dum profanis memoratorum verbis creditur, et suæ vesaniæ inscitiam producit, et livorem. Quis hic locus erroris, ubi congruentia pari ductu exempli et historiæ verba concurrunt? Nec diversum est ab intellectu catholico et lectionibus, quod profertur. Nam non bene nodus in scirpo quæritur, dum involvit nebula prædicatæ lucis auctores. Fœda quoque a nitore Domini sui obligatione dissolvitur, qui statutis cœlestibus minus mera fide dependit officia. Talium ergo dictiones vel prohibitiones indignæ etiam fiunt memoratu. Profunda est ergo nimis imperitia eorum, et sepulcrum patens guttur eorum, quia linguis suis dolose agunt (*Psal. v, interprete S. Hier.*). Non est enim in ore eorum rectum, interiora eorum insidiæ, densis cor eorum vepribus suffocatur (*Verba sunt ejusdem Ennodii*), et interna vitia aliis certant ascribere. Nobilitatem ergo dat facinoribus, qui in talibus ventilationem ipsorum in exemplum sumit, aut ad aures posteras digna relatione transmittit. Tibi autem non sit cura talium quæstionum, sed sequere sententiam beati Pauli apostoli, qui monet per discipulum cunctos, et clamat, dicens: *Inanes quæstiones evita* (*I Tim. iv*). Inanes, namque (juxta Apostolum) quæstiones semper evita, et age quod meliori consilio, non avaritiæ vel temeritatis, sed utilitatis et necessitatis (ut sæpe dictum est) causa faciendum utiliter perspexeris. Quapropter, charissime, his apostolicis fultis auctoritatibus, muta episcopum causa necessitatis aut utilitatis, super quo consulere nos voluisti; et alios fratres nostros, quibus hoc faciendum necessitas aut utilitas compulerit, agere doce: quia hoc quod tibi soli scribimus, generaliter omnibus tenere mandamus. Quia sicut potestatem habemus episcopos et sacerdotes regula-

riter titolare et ordinare, ita (ut prædictum est) causam necessitatis aut utilitatis habes et mutare, ac de titulo ad titulum translatare [transferre, *ita et C. Just.*], licet de minori ad majorem urbem mutandus sit. Hoc tamen summopere prævidendum est, ne causa arrogantæ aut avaritiæ unquam fiat: quia hi a prædictis canonibus damnantur, non illi qui necessitate aut utilitate, majorum consilio, et sana ac pura, et Deo placita intentione hoc faciunt. Tu, frater, semper sectare justitiam, pietatem, fidem, charitatem, patientiam et mansuetudinem (*I Tim. vi*). *Certa etiam bonum certamen fidei, et apprehende vitam æternam, in qua vocatus es: quoniam spiritus timentium Dominum, quæritur ab illo, et in respectu illius benedicitur. Spes enim illorum in salvantem illos, et oculi Dei in diligentes se. Qui timet Dominum, nihil trepidabit, et non pavebit, quoniam ipse est spes ejus. Timentis Dominum beata est anima, ad quem respicit, et quis est fortitudo ejus? Oculi Domini super timentes eum: protector potentiæ, firmamentum virtutis, tegmen ardoris, et umbraculum meridiani, et prædicatio offensionis, et adjutorium casus, exaltans animam, et illuminans oculos, dans sanitatem, et vitam, et benedictionem. Immolantis ex iniquo oblatio est maculata, et non sunt beneplacitæ subsannationes injustorum, Dominus solus sustinentibus se in vita veritatis et justitiæ. Dona iniquorum non probat Altissimus, nec respicit in oblationibus injustorum, nec in multitudine sacrificiorum eorum propitiabitur peccatis. Qui offert sacrificium ex substantia pauperum, quasi qui victimat filium in conspectu patris sui. Panis egentium vita pauperum est: qui defraudat illum, homo sanguinis est; qui aufert in sudore panem, et sudanti cibos, quasi qui occidit proximum suum. Qui effundit sanguinem, et qui facit fraudem mercenario, fratres sunt. Unus ædificans, et unus destruens; quid prodest illis nisi labor? Unus orans, unus maledicens; cujus vocem audiet Deus? Qui baptizatur a mortuo, et iterum tangit eum, quid proficit lavatio ipsius? Sic homo qui jejunit in peccatis suis, et iterum eadem faciens, quid proficit humiliando se? Orationem illius quis audiet? Qui conservat legem, multiplicat orationem. Sacrificium salutare est attendere mandatis, et discedere ab omni iniquitate: et propitiatio, litare sacrificium super injustitias; et deprecatio pro peccatis, recedere ab injustitia. Retribuit gratiam, qui offert similitudinem; et qui facit misericordiam, offert sacrificium. Beneplacitum est Domino recedere ab iniquitate; et deprecatio, recedere ab injustitia. Non apparebis ante conspectum Dei vacuus. Hæc enim omnia propter mandatum Domini fiunt. Oblatio justi impinguat altare, et odor suavitatis est in conspectu Altissimi. Sacrificium justii acceptum est, et memoriam ejus non obliviscetur Dominus. Bono animo gloriam redde Deo, et non minuas primitias frugum tuarum. In omni dato fac hilarem vultum tuum, et in exaltatione sanctifica decimas tuas. Da Altissimo secundum datum ejus, et in oculo bono ad inventionem fac manuum tuarum, quoniam Dominus retribuens est,*

* Hanc ex capitibus Eccles. xxxiv et xxxv laciniam non legi in Cod. Just.

et septies tantum reddet tibi. Noli offerre munera prava; A non enim suscipiet illa. Et noli inspicere sacrificium injustum, quoniam Dominus iudex est, et non est apud illum gloria personæ. Non accipiet Dominus personam in pauperem, et precationem læsi exaudiet. Non despiciet preces pupilli, nec viduam, si effundat loquelam gemitus. Nonne lacrymæ viduæ ad maxillam descendunt, et exclamatio ejus super deducentem eas? A maxilla enim ascendunt usque ad cælum, et Dominus exauditor non delectabitur in illis. Qui adorat Deum, in oblectatione suscipietur, et precatio illius usque ad nubes propinquabit. Oratio humiliantis se nubes penetrabit; et donec propinquet, non consolabitur. Et non discedet, donec aspiciat Altissimus: et Dominus non elongabit, sed judicabit injustos, et faciet judicium, et fortissimus non habebit in illis patientiam, ut contribulet dorsum ipsorum, et gentibus reddat vindictam, donec tollat plenitudinem superborum, et sceptrum iniquorum contribulet, donec reddat omnibus secundum actus suos, et secundum opera Adæ, et secundum præsumptionem illius, donec judicet judicium plebis suæ, et oblectabit justos misericordia sua. Deus autem (frater charissime) impleat desiderium, et ministerium tibi divinitus collatum, secundum divitias suas in gloria in Christo Jesu Domino nostro. Deo autem et Patri nostro gloria in sæcula sæculorum. Amen. Data 13 die Aug. mensis, Indictione 14.

EPISTOLA ^a [Olim II]AD EPISCOPOS ITALIÆ ^b.

Episcopus summo in honore esse habendus, nec posse a quolibet accusari.

Dilectissimis atque clarissimis fratribus universis episcopis, et conciliis specialiter per Campaniæ et Italiæ provincias militantibus Domino, Pelagius salutem.

Sollicitudinem omnium Ecclesiarum (juxta Apostolum) circumferentes, diviniæ circa nos gratiæ memores esse debemus (Acacius episc. CP., epist. ad Simplicium papam), quod nos per dignationis suæ Dominus misericordiam ad hoc fastigium sacerdotale prorexit, ut mandatis ipsius inhaerentes, in quadam sacerdotum ejus specula constituti prohibeamus illi-cita, et sequenda doceamus (Hilarii papæ epist. ad Acanium episc. Tarracoenensem). Omnes, charissimi, qui volunt in Christo pie vivere (II Tim. III), necesse est, ut ab impiis et dissimilibus patiantur opprobria (Prosperi sent. 52, ex S. Aug. in ps. cxxii), et despiciantur tanquam stulti et insani, qui ideo præsentia bona perdunt, ut invisibilia ac sibi profutura æquirant. Sed hæc despectio et irrisio in ipsos retorque-

bitur, dum et abundantia eorum in egestatem, et superbia eorum transierit in confusionem. Justo enim judicio datur plerumque potestas peccatoribus (Ejusdem sent. 23, ex S. Aug. in ps. cxviii), qua sanctos ejus persequantur, ut qui spiritu Dei juvantur et aguntur, fiant per laborum exercitia clariores. Et quanquam, fratres, hæc ita se habeant, non tamen sunt consentiendi, sed reprobandi, qui prælatos suos reprehendunt, vel accusant. Unde canonica sanctorum Patrum statuta, c ne columnæ sanctiæ ecclesiæ vacillent, sequentes ac roborantes, omnes infames, cunctosque suspectos vel inimicos, et eos qui nos sunt eorum gentis, vel quorum fides, vita et libertas nescitur, et qui non sunt bonæ conversationis, vel quorum vita est accusabilis, ab omni accusatione B episcoporum funditus submovemus. Similiter et omnes, quos divinæ leges mortuos appellant, submoven-dos esse ab eadem accusatione, et publicæ poenitentiae submitte-dos judicamus. Neque dum Ecclesiæ alicujus episcopi, aut possessiones, vel res ab æmulis ejus, vel a quibuscunque aliis non sua sponte detinentur, aliquid illi debet, aut potest a quoquam ante redintegrationem omnium rerum suarum obijci: sed prius illi legibus redintegranda sunt omnia, et postea tempore a Patribus præfinito sunt negotia ventilanda. Refutandi sunt etiam raptores, fures, sacrilegi, adulteri, et horum similes. Manifestum est enim quod semper tales magis discordiam quam pacem sectantur. Nullus quoque monachus talia unquam arripiat, nec sæcularia aut ecclesiastica negotia perturbare C præsumat, quia mortua in talibus vox est eorum. Immobiles enim Dominus suos summos semper vult manere prædicatores, et non a quibusdam temerari, sed sibi libere et quiete famulari ^d. Unde et ipse ait: Qui vos tangit, tangit pupillam oculi mei. Et qui vos contristat, me contristat (Zach. II; Coloss. III). Et, qui fecerit injuriam, recipiet quod inique gessit (Matth. X). Et alibi: Qui vos recipit, me recipit; et, qui vos spernit, me spernit (Luc. X). Ita quoque et a plebibus vel cæteris generaliter omnibus sunt timendi et ferendi atque venerandi pastores et prædicatores Ecclesiæ, ut sub exercitatione bonæ voluntatis sustineantur temporalia (Prosper. sent. 54, ex Aug. in ps. cxxiv), sperentur æterna. Auget enim merita virtutis, qui propositum non violat, sed auget, religionis, D Charitas vero semper hominem innovat (Ejusdem sent. 273). Et sicut malignitas veteres, ita dilectio novos facit. Fides eorum, qui Deum visuri sunt (Ejusdem sent. 364), quod non videt, credit. Nam si videt, non est fides. Credenti colligitur meritum, videnti redditur præmium. Tunc pretiosum pastoris

^a Cum bello Langobardorum, quo universa Italia flagrabat, adhuc vigente, cultus episcopis deferri solitus nonnihil diminutus esse videretur, persuasive bellorum tempore jura silere, bonis Ecclesiæ non parcerent, hanc decretalem epistolam de accusationibus ac judiciis episcoporum pontifex conscribere debuit. Ea in primis de causa, quod frequenter eveniret, ut cum episcopi bona ecclesiarum a laicis usurpata repetebant, atque in usum pristinum vindicare studebant, in se illorum linguas provocarent,

qui ne quod abstulerant redderent, criminosis primum omnium episcopos accusationibus inopetebant. (Baron. anno 582, num. 8.)

^b Hæc quoque adulterina est.

^c Quæ sequuntur usque ad Prosperi sententias ex adulterinis superiorum pontificum epistolis desumpta sunt ab inepto consarcinate. Quam vero dissimilis finis hujus epistolæ a principio!

^d Reliqua absunt a C. Just.

diadema est (*Ennodius in dict. Incip. episc.*), quando suasioni ejus grex ecclesiasticus, dum ad probitatem graditur, non repugnat. Ille sine furo monitorem et veridico ore diligit, qui ejus instituta sectatur. Præbent hominibus, naturæ institutiones, et monita responsum. Redit ad mortales viciissitudo clamoræ sollicitudinis, quia unusquisque prout gesserit recipiet. Nam perit, quod linguæ acceperunt, frustra beneficium (*Idem, epist. 22, lib. vii*), nisi legitime coeptum fuerit negotium, et canonicè peractum. De fiducia enim partium nostrarum mittitur, quod apostolicè mandat auctoritas. Vos tantummodo præules Christi, benignitatem vestram, salva aurium animorumque æquitate (*Idem, dict. 24*), et bonâ voluntate semper præstate. Nam adversus impetus juvare, peregrinatum reducere post intervalla, est justitia. Libat enim Domino prospera, qui ab afflictis pellit adversa (*Conc. Tolet. viii, c. 1*). Statutus, venerandi præules, sudoribus fructus est, cum judicio purissime reddendus, ut in utroque congruus nitor, nec suscipientem devenisset, si indigno auctore proveniret (*Ex eodem Ennodio, dict. 21*); nec, si conferatur immerito, maculet largientem. Sit semper adversus pravos et impios, atque servorum Dei persecutores, libera vox, et oris gladio feriantur et redarguantur. Persequantur et repellantur, confundantur et advertantur, nec lædendi ple viventis ullam habeant facultatem. Plerumque periculis plena sunt (*Ex eodem su Vita Antonii monachi*); quæ videntur esse tutissima. Vide, quantis laborent tales insidiis: ideo absconditum esse non licet, quod audimus. Jam latebat nostra persecutio manifesta: misericordia est, circa persecutores et facinorosos servata districtio. Ergo sopori quietem iribuite: celestium mandatorum hostem quoque depellite, ne candida conversatio vobiscum habitantium fusca supervenientis contagione violetur. Ante enim providenda sunt remedia, quam morbus increascit. Sanctorum quoque apostolorum et reliquorum sacerdotum petamus exercitum, et prædictorum persecutorum ora claudamus. Sæculi conversatio legum metu retinetur (*Idem, epist. 13, l. v*): ecclesiastica quoque custodia regularum frenis servatur et regitur. Deus, charissime, semper procul avertat invidiam (*Idem, epist. 14 ejusdem libri*). Vos ergo armamini (juxta Apostolum) gladio spiritus, quod est verbum Dei, et apostolicæ auctoritatis clypeo (*Ephes. vi*), ut ecclesiasticæ fecunditatis jura nulla sævientis procellæ possit impulsione subverti (*Idem, ibid.*). Nullo unquam præjudicio gravate quemquam, sed inspicite semper quæ regularum testimonio declarantur. Superest, salute prælata, ut ad gaudia semper fratrum devote properetis, quia divina beneficia gradibus semper accedunt, et quibus bona conferunt, meliora pollicentur. Semper enim incrementis ad culmen ascen-

A dicitur, ubi supernus favor præstat exordium. Deus omnipotens indulta semper custodiat, augeatque successibus profutura (*Idem, epist. 19, lib. v*). Omnia enim vestra semper, fratres, in charitate fiant (*I Cor. vi*). Et detrahentibus nolite detrahere quoniam detrahentibus detrahere non est bonum, ne ad ea quæ scripta sunt, commoti minime certamen faciamus (*Deusdedit Caraltianus consult. 4 conc. Later., an. 649*). Non debemus omnino timere opprobrium hominum, neque eorum exprobrationibus vinci (*Martinus I papa consult. 5 ejusdem concilii*), quoniam hoc nobis Dominus jubet per Isaiam prophetam, dicens: *Audite me, qui scitis judicium, populus meus, in quorum cordibus lex mea est. Nolite timere opprobrium hominum, et blasphemias eorum ne timeatis (Isai. li)*, considerantes quod in psalmo scriptum est: *Nonne Deus requirit ista? ipse enim novit occulta cordis, et cogitationes tallium hominum, quoniam vana sunt. Vana autem locutus est unusquisque ad proximum suum: labia dolosa, in corde et corde locuti sunt mala. Sed disperdat Dominus universa labia dolosa, et linguam magniloquam. Qui dixerunt: Linguam nostram magnificabimus, labia nostra a nobis sunt, quis noster Dominus est (Psalm. xliii; psalm. xciii; psalm. xi)?* Nam si hæc in memoria retinerent, minime ad tantam prosilirent iniquitatem. Non enim per probabilem et paternam doctrinam hoc faciunt, sed ut suam exerceant in servos Dei vindictam (*Idem, Mart. ibid.*). Scriptum est namque: *Via stulti recta in oculis ejus (Prov. xii)*. Et: *Sunt viæ quæ videntur homini justæ, novissima autem earum deducunt ad mortem (Prov. xiv)*. Nos enim qui hæc patimur, judicio Dei hæc reservare debemus, qui reddet unicuique juxta opera sua (*Math. xvi*). Qui etiam per ministros suos intonuit, dicens: *Mihi vindictam ego retribuam (Rom. xii)*. Vos enim in recta fide ac pura, in bona voluntate succurrite vicissim, nec aliquis a supplemento fratris subtrahat manum: quoniam in hoc (ait Dominus) *cognoscent omnes, quia mei estis discipuli, si dilectionem habueritis ad invicem (Joan. xiii)*. Data Kalendis Decembris indictione 15 (Anno Domini 532).

EPISTOLA [Olim IX]

AD EPISCOPOS GERMANIÆ^a ET GALLIÆ.

Novem præfationes, inter missarum solennia decantantur, a Romana Ecclesia recipi b.

Pelagius Romanæ ecclesiæ et apostolicæ sedis episcopus universis Germaniarum ac Galliarum regionum episcopis (*S. Leo epist. 88*).

Cum in Dei nomine in Romana Ecclesia synodum episcoporum sive cæterorum consacerdotum Dei fidelium congregatam habuissemus, et de ecclesiasticis statutis, ut sunt ab apostolis et sanctis Patribus tradita, diligentius tractarem; supervenere litteræ vestræ, et ut magnæ essent auctoritatis, etiam vivæ

^a Neque hæc ab Isidori stylo discrepat.

^b De præfationibus meminere concilium Milevit. cap. 12, et Africanum cap. 70. Earum novem, de quibus hic, auctor proditur Gelasius libro Pontificali.

Decimam de beata Virgine edidit Urbanus II, in concilio Placentiæ habito, ut ait Gratianus ad d. 70, et alii: Sev. Bin.

voces præcesserunt, rogantes, ut ordinem præfationum, quem sancta Romana Ecclesia hactenus habebat, nostris litteris vobis remandarem. Tunc de vestra voluntate et studio tam bono multum gavisi sumus, et sacrum ordinem Romanum, sacraque constituta nostrorum antecessorum solerter relegentes, invenimus has novem præfationes in sacro catalogo tantummodo recipiendas, quas longa retro veritas in

A Romana Ecclesia hactenus servavit: unam in Albis paschalibus, aliam de Ascensione Domini, tertiam de Pentecoste, quartam de Natali Domini, quintam de apparitione Domini, sextam de apostolis, septimam de sancta Trinitate, octavam de cruce, nonam in jejuniis et Quadragesima tantummodo dicendam. Has præfationes tenet et custodit sancta Romana Ecclesia. Has tenendas vobis mandamus.

Observatio. Lectorem hic monere juvat, notas quæ Pelagii II opuscula illustrant Labbæo esse tribuendas quoties nullo nomine signantur. Edit.

EODEM TEMPORE.

SANCTUS AUNARIUS,

EPISCOPUS ANTISSIODORENSIS.

NOTITIA EX GALLIA CHRISTIANA.

Aunacharius, qui et per synopem Aunarius, filius erat Pastoris et Ragnoaræ, germanus autem Austrini episcopi Aurelianensis et Austregildis, matris sancti Lupi Senonensis antistitis, ut ex ejusdem Lupi Vita discimus. Hunc aliquando monachum fuisse et abbatem Sancti Germani vulgati indices asserunt, quia forte cœnobium Sancti Germani vocatur ejus monasterium in Actis sancti Walarici, seu quia, ex Herico, sancti Germani basilicam magnificis prædiis locupletavit. Nam eodem auctore primos adolescentiæ annos in aula Guntramni regis exegit, quo relicto postpositisque parentibus Turones aufugit, ubi ad sepulcrum sancti Martini, coma capitis detonsa, clericali sæcularem vestem mutavit. Tum ad Sigfrum Augustodunensem episcopum adductus, tantum apud eum eruditione et disciplina profecit, ut usque ad culmen pontificiæ dignitatis gradatim proveheretur. Atherio itaque Autissiodorensi præsule e vivis exempto, a clero simul et populo unanimi vocatur Aunacharius, qui pridie Kalendas Aug. officium episcopatus suscepit. Sextum eum a beato Germano Autissiodori episcopum nominat Hericus idem epistola ad Carolum Calvum imperatorem, in qua refert Aunarii litteras rogantis Stephanum Africanum presbyterum ut vitam ejusdem sancti metricè describeret et acta sancti Amatoris prosaice: at librarii proculdubio mendum est, nam ipse Hericus episcopus inter medios commemorat. Factus autem episcopus Aunacharius plurima in ecclesia Antissiodorensi constituit quæ, ut præcipuo observarentur vigore, Guntramni regis auctoritate roboravit: in his, 1° ut monasteria, basilicæ et ecclesiæ parœciales certis diebus per mensem cum clero et populo rogationes facerent; 2° quibus horis vigiliæ diebus Dominicis ac archipresbyteris et abbatibus propriis in locis fierent; 3° a quibus vigiliæ in basilica sancti Stephani cum abbatibus singulis hebdomadæ diebus

celebrarentur. Ex quibus satis apparet tunc majoris ecclesiæ clerum non admodum frequentem fuisse. Tribus subscripsit conciliis Aunacharius, Parisiensi IV anno 573 et Matisconensibus duobus annis 583 et 585, et Augustodunensi an. 589, cujus cum episcopis scripsit ad Gundegisilum Burdegalensem epistolam quæ refertur a Gregorio Turonensi lib. IX, cap. 41 (*Tom. Patol. LXXI, col. 520 et seqq.*). Synodum ipse habuit in urbe sua cum diocesis abbatibus, presbyteris et diaconis in qua plurimi editi sunt canones in quibus multa sunt observatione digna. Dux existant Pelagii papæ ad Aunacharium epistolæ, qui ab ipso sanctuaria, id est brandea seu pannos ex tumulis apostolorum petierat pro novis ecclesiis quæ tum complures in his partibus construebantur. Petenti annuit pontifex: at queritur quod Aunarius Italiæ calamitatibus non compatiatur et quod Francorum reges ad opem ei ferendam non excitet. Superius diximus quid decessorum suorum Germani et Amatoris in gratiam egerit. Lupum nepotem suum cum Austrino germano ad insulas educando provexit. Sanctum Austregisilum, futurum Bituricensem episcopum clericum fecit et subdiaconum ordinavit. Walaricum in monasterium suum admisit, quod in suburbio civitatis constructum de monasterio sancti Germani interpretatur. Huic monasterio, ubi corpus suum sepulturæ mandari decreverat, et ecclesiæ suæ agros et villas donavit, plenusque dierum, sanctitate quoque et miraculorum gloria clarissimus decessit VII Kal. Octobr., in initio præsulatus 44, mense I, diebus 23. Corpus ad sanctum Germanum funebri pompa tumulatum, inde capsula argentea inclusum, calvinistarum postea præda fuit. Projecta vero ossa a Catholicis collecta cum aliis in cryptis ad meridiocalem fenestram recondita fuerunt. Colitur VII Kal. Octobr.